№ 31. Środa 9. Lutego 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 6go lutego. Dnia 5go lutego 1859 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i został rozesłany V. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 25. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych, finansów, sprawiedliwości, handlu, przemysłu i budowli publicznych z 2go stycznia 1859, ważne we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem zapobieżenia i usunięcia kolizyi między przedsiębierstwami górnictwa i kolei żelaznych i wynikającego ztąd niebezpieczeństwa dla ochrony życia i własności.

Nr. 26. Dekret ministerstwa finansów z 28. stycznia 1859, ważny we wszystkich krajach koronnych, względem postępowania z stęplem przedłużeń pozwolonego handlu obnośnego.

Sprawy krajowe.

(Prezydent i wiceprezydent lwowskiej izby handlowej w godności potwierdzeni. — Pobyt Jej Mości Cesarzowej w Tryeście. — Rozpoznanie stanu ubogich w Wenecyi.)

Wiedeń, 6. lutego. C. k. ministeryum handlu potwierdziło powtórny wybór kupca lwowskiego Józefa Breuer'a na prezydenta, a fabrykanta maszyn Karola Pietzsch'a na wiceprezydenta izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

— *Gazeta wied.* pisze: Najjaśniejsza Cesarzowa wysłuchawszy w Tryeście dnia 2go b. m. mszę świętą w kościele św. Piotra odwiedziła w asystencyi Ich Exc. namiestnika fml. barona Mertens i fml. hrabi Nobili, tudzież dwóch dam nadwornych szpital dla dzieci założony przez panią baronowę Mertens, a następnie szpital księży Mechitarzystów i ich kościół, i żeński zakład wychowawczy nazwany od imienia Jej Mości Cesarzowej. W zakładzie tym przyjmowali Najjaśniejszą Panię najprzewiel. ksiądz biskup, podesta i przeszło 50 dam; Jej Mość Cesarzowa wchodziła szczegółowo w stosunki tych zakładów i wyraziła najwyższe swe uznanie. Najjaśniejsza Pani oglądała także i świetnie przyozdobiony arsenał Lloydy austryackiej i wielkie budowe tamtejsze, poczem odwiedziła najdostojniejszą Arcyksiężnę Karolinę we wili arcyksiążęcej, a wkońcu przedstawiła się Jej Mości Cesarzowej znaczna liczba obcych konzulów.

Na uczcie nadwornej znajdowała się Jej cesarzew. M. Arcyksiężna Karolina, Jej królewicz. M. hrabina Molina i wiele innych znakomitości. Wieczór odwiedziła Najjaśniejsza Pani teatr rzęsisto oświetlony w towarzystwie Jej królewicz. M. Arcyksiężny Karoliny, Jego królewicz. M. księcia Ludwika bawarskiego, przyczem licznie zgromadzona publiczność powitała Jej Mość Cesarzowę hucznemi i serdecznemi oklaskami, które powtórzyły się także i przed odejściem Najjaśniejszej Pani z teatru. Nazajutrz zgromadzili się naczelnicy władz miejscowych już o 6. godzinie zrana w zabudowaniu namiestnictwa, by jeszcze przed odjazdem złożyć Jej Mości Cesarzowej dowód przychylności. We dworcu kolei żelaznej, gdzie ustawiono straż honorową, pożegnała Jej Mość Cesarzowa Arcyksiężnę Karolinę. Przed odjazdem opatrzyła Najjaśniejsza Pani kilka duchownych i dobroczynnych zakładów, jak niemniej i ubogich miasta znacznem wsparciem.

Jego królew. M. książę Ludwik bawarski odpłynął wkrótce po odjeździe Jej Mości Cesarzowej do Wenecyi, zkąd uda się z powrotem do Bawaryi.

— Z **Wenecyi** donoszą gazecie wiedeńskiej z 31. stycznia: Od dawniejszego już czasu zajmował się Jego cesarzew. M. Arcyksiążę gubernator jeneralny rozpoznaniem stosunków ubogich tutejszych i obmyśleniem środków dla przyniesienia im ulgi. Liczba ubogich, wykazanych na liście, jest bardzo znaczna, gdyż na ludność 124.000ną przypada ich 34.000. Nie trzeba jednak brać jej tak ściśle, gdyż do wykazu tego wciągnięto oprócz całkiem ubogich i wyrobników także i takie familie, które w razie słabości lub innego jakiego wypadku nieprzewidzianego mogłyby potrzebować wsparcia chwilowego, lub pomocy lekarzy płaconych z kasy miejskiej. Systematyczne sprawdzenie tych wykazów dowiodło, że Wenecya nie liczy stosunkowo więcej ubogich od innych miast mocno zaludnionych, a co do zakładów dobroczynnych i środków na wsparcie przeznaczonych wiele z nich przewyższa. Jego cesarzew. Mość wskazał najprzewielebniejszemu patryarsze w Wenecyi w obszernem piśmie własnoręcznem zasady zreformowania stosunków rzeczonych, i które wymaga przedewszystkiem ściślejszego i słuszniejszego prowadzenia wykazu ubogich, sprawiedliwszego i stosowniejszego podziału wsparcia, i wkońcu przeistoczenia administracyi zakładów dobroczynnych i rozszerzenia stowarzyszeń dobroczynnych między klasami robotników, których uwagę powinnoby według życzenia najdostojniejszego Arcyksięcia duchowieństwo i komisye ubogich zwrócić na korzyści takich stowarzyszeń.

Wykaz stanu

austryackiego banku narodowego na dniu 31. stycznia 1859.

walut. austr.

Stan czynny.

Pozycja		zł.	c.	zł.	c.
Moneta brzęcząca i sztaby				105,171.384	—
Eskomptowane efekta, przypadłe między 5 i 92 dniami . .		51,337.449	$18^{5}/_{10}$		
detto w Pradze	3,805.845 zł. 50c.				
detto w Bernie	2,576.297 zł. 49c.				
detto w Peszcie	2,824.914 zł. 71⁵/c.				
dtt. w Tryeście	1,365.000 zł. —c. 4,293.058 zł. 8c.				
detto we Lwowie	978.890 zł. 42c.				
detto w Gradcu	1,002.290 zł. 24c.				
Eskompt. w Linzu	596.355 zł. 24c.				
detto w Ołomuńcu	814.445 zł. 49c.				
detto w Opawie	500.663 zł. 17c.				
detto w Kronsztad.	958.047 zł. 42c.				
detto w Klagenfurc.	264.515 zł. 49c.				
detto w Krakowie	311.248 zł. 13c.				
detto w Lublanie	396.816 zł. 34c.				
detto w Fiumie	791.261 zł. 3c.				
dtto w Debreczyn.	248.596 zł. 30c.				
detto w Temesw.	499.458 zł. 28c.				
deto w Reichenberg.	487.475 zł. 46c.				
deto w Inspruku	158.910 zł. —c.	22,924.089	79⁵/	74,261.538	98
Zaliczki na deponowane według statutów krajowe obligacye spłacalne najdalej za 90 dni				71,924.190	—
detto w filialnych zakładach pożyczkowych . .				7,564.210	—
Pożyczka za hipoteką				39,828.063	49
Należące do banku obligacye indemnizacyjne . .				23,074.537	5
Raty spłatne towarzystwa południowej kolei państwa, lombardo-weneckiej i centralno-włoskiej kolei				30.000.000	—
Fundowany dług państwa na spłacenie pieniędzy papierowych w. w. a mianowicie:					
a) po 4% uprocentowany	26,529.577 zł. 19c.				
b) nieuprocentowany . .	26,490 937 zł. 71c.			53,020.514	90
Dobra skarbowe, służące bankowi narodowemu za hipotekę				99,900.000	—
Stan funduszu rezerwowego w papierach publicz.				10,879.638	44
Stan funduszu pensyi w akcyach bankowych . .				1,231.728	38
Wartość gmachu bankowego i innych aktywów .				14,549.681	67
Suma . .				536,406.284	91

Stan bierny.

Pozycja		zł.	c.
Obieg banknotów, a mianowicie w banknotach wal. austr.	61,700.751 zł. —		
detto w bankn. m. k. 20 zl. 310,052.343 à 105 zł. . .	325,554.960 zł. —c.	387,255.711	—
Listy zastawne w obiegu		27,524.110	—
Fundusz rezerwowy		9,401.321	19
Fundusz pensyi		1,214.680	62
Niepodniesione jeszcze dywidendy, mające się spłacić asygnacye, tudzież saldi bieżacych rachunków		1.993.371	10
Fundusz banku		109,017.090	—
Suma . .		536,406.284	91

Ameryka.

(Propozycya względem zakupna wyspy Kuby.)

Nowy York, 13. stycznia. Osnowa propozycyi p. Slidell'a przedłożonej izbie reprezentantów i odnosząca się do zakupienia wyspy Kuby jest taka:

„Za względu, że Kuba dla samego już położenia geograficznego wywiera wpływ przeważny na wielki i corocznie coraz bardziej jeszcze wzmagający się handel zagraniczny i wybrzeżny doliny Missisipi; zważywszy, że wyspa w teraźniejszym swym stanie kolonialnym jest ciągłym powodem strat i nieprzyjemności rozmaitych, tudzież zamącenia stosunków przyjaźnych między Hiszpanią i Stanami zjednoczonemi, gdyż zwierzchności miejscowe wyspy tej wyrządzają ustawicznie różne przykrości w handlu amerykańskim i obywatelom Stanów zjednoczonych, i że zadośćuczynienie następuje zwykle dopiero po niewczasie dlatego, że wszelkie żałoby odsyłane bywają wprzód do Hiszpanii; ze względu, że według zdania kongresu i osądzenia prezydenta co do najlepszego środka zaradźczego w tej mierze wypadałoby ponowić dawniejsze negocyacye względem nabycia tej wyspy, uchwala się, że 30 milionów dolarów zalikwidować należy prezydentowi do dyspozycyi, a to albo z pieniędzy gotowych w kasie złożonych, lub w drodze pożyczki 5procentowej za pomocą bonów po 1000 dolarów przychodzących do spłaty w ciągu lat 12 do 20."

Hiszpania.

(Wyrok w sprawie dziennikarskiej. — Kolej żelazna nowa. — Więźnie neapolitańscy. — Czynności w Kortezach.)

Madryt, 1. lutego. Żerant dziennika *La Discussion* zasadzony został na 8000 realów kary pieniężnej, za ogłoszenie artykułu na Cesarza Francuzów.

— Żelazna kolej z Madrytu do Guadalajara będzie ukończoną w połowie lutego, a inauguracya nastąpi na początku marca. Bezpośrednie pociągi przebywać będą tę drogę w jednej godzinie.

— Polityczni więźniowie w Neapolu, którym wyświadczono królewską łaskę, będą jak wiadomo, wyprawieni do Kadyxu, a ztamtąd na handlowych okrętach zawiezieni do Ameryki. Gabinet neapolitański kazał oprócz tego prosić hiszpańskiego rządu, by niepozwolił deportowanym wysiadać na ziemię hiszpańską. Na mocy tego interpelował Olozaga ministra spraw wewnętrznych Posada Herrerę w sposób bardzo umiarkowany, a minister odpowiedział mu, że nie sądzi się upoważnionym wchodzić w postępowanie przyjaźnego rządu. Deportowani mogą być bez wątpienia bardzo godni i szanowni, ale w obec ustaw swego kraju są karygodni, a zatem gdy im okazuje wszelakie względy, jest jego powinnością nie dawać pomocy żadnemu ich usiłowaniu, i uniknąć kontroli swego rządu.

— Na przyszłej sesyi będą Kortezom przedłożone budżety z roku 1859 i 1860. W sprawie indagacyi senatora Santaella odbył senat tajemne posiedzenie.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Wystawy co dziesięć lat w Londynie. — Nowy okręt rosyjski Cesarzewicz.)

Londyn, 3. lutrgo. Wczoraj w południe wrócił dwór z zamku Windsor do pałacu Buckingham, poczem było posiedzenie tajnej rady pod prezydencyą Królowy. Królewska proklamacya ostrzega angielski stan kupiecki, ażeby nienaruszano w niczem istniejących dotąd ustaw japońskich, nim nastąpi ratyfikacya angielsko-japońskiego traktatu.

— *Litogr. kor. austr.* pisze: Zawsze jest w planie wielka wystawa pięknych sztuk i przemysłowości w Londynie w roku 1861. Towarzystwo „Society of Arts", które zajmowało się przywiedzeniem do skutku wystawy w r. 1851, i uczyniło ją dziełem internacyonalnem, ukonstytuowało się teraz w osobne towarzystwo „Society of the Encouragement of Arts, Manufactures and Commerce" i zamierza nietylko uskutecznić wystawę w roku 1861, lecz zaprowadzić w Londynie inne co dziesięć lat według następującej uchwały: 1. Instytut dziesięciorocznych wystaw w Londynie, w zamiarze okazania w każdym dziesiątku lat uczynionych postępów w przemysłowości i sztukach, przyczyniłby się bardzo do zachęcenia sztuk, rękodzieł i handlu. 2. Przyszła wystawa nie ma być powtórzeniem wystawy z roku 1851, którą należy uważać za wypadek wyjątkowy, lecz ma być wystawą dzieł z doskonałości wybornych, ażeby wyświecić mogły postęp w sztuce i przemysłowości, a uporządkowana być ma według klas, a nie według krajów. Oprócz tego ma obejmować także obrazy i muzykalia, które w roku 1851 wyłączone były. 3. Cudzoziemcy będą zaproszeni przesyłać na wystawę utwory swojej sztuki i przemysłowości pod temi samemi warunkami, jak producenci angielscy. 4. Odbędzie się narada, jak te postanowienia najlepiej przeprowadzić. Jeżeliby jaki kontynentalny przemysłowiec lub artysta zechciał się udać do towarzystwa z zapytaniem lub propozycyą, tedy adres jest: Mr. P. Le Neve Foster, Secretary of the Society for de Encouragement of Arts, Manufactures and Commerce. London, Adelphi.

Lecz nie uczyniono dotychczas, jak donosi Austrya żadnych robót przygotowawczych, zamyślają wpoprzód zasiągnąć zdania zagranicy, i w tej mierze wystąpił najprzód dziennik *Economist* z zachęcającym artykułem.

— Z Malty donoszą *Gazecie tryestyńskiej*: Dnia 17. stycznia zawinął z Sebastopola i Stambułu rosyjski okręt liniowy „Cesarzewicz", jeden z tych dwóch, które podczas zawarcia pokoju zaczęto budować. Przezimuje on zapewne we Villafranca, lub jak inni utrzymują w Brescie. Znawcy przypisują temu okrętowi rosyjskiemu pierwszeństwo przed okrętem „Marlborough," jednym z najlepszych i największych trzypokładowych okrętów angielskich, a to co do ozdobności i trwałości budowy. Maszty i liny są tylko tymczasowo zaciągnięte i zastąpione być mają nowemi za przybyciem okrętu tego do Kronsztadu.

Francya.

(Stosunki z Anglią przyjaźne. — Przybycie księżny Klotyldy. — Wiadomości bieżące. — Budowa nowych okrętów. — Kupno koni do Sardynii. — Kredyt ministrowi oświecenia. — Fałszowanie mleka. — Przypadek korwety „Laplace" na wodach chińskich.)

Paryż, 3. lutego. Spodziewają się, że sporne kwestye załatwione zostaną w drodze dyplomatycznej, gdyż stosunki do Anglii są bardzo przyjaźne i Anglia oświadczyła się stanowczo przeciw wojnie.

— Donoszą, że angielski gabinet przesłał sardyńskiemu rządowi notę odznaczającą się wielkiem umiarkowaniem.

— Książę Napoleon i księżna Klotylda przyjechali dziś o 3 godzinie po południu do Paryża. W dworcu żelaznej kolei powitał ich cały świat urzędowy. Dworzec był świetnie przyozdobiony. Z dworca udali się Nowożeńcy placem bastylii i ulicą Rivoli do Luwru i Tuilerów. Na podwórcach Luwru, Tuileryi i na placu Carousel tworzyła szpaler narodowa i cesarska gwardya konna i piesza. O godzinie 3 minucie 45 przybyli książę i księżna Napoleon do Tuilerów, gdzie powitali ich Cesarz i Cesarzowa. Cesarzowa uściskała księżnę. Po 4 godzinie udali się Nowożeńcy do Palais Royal, gdzie cośkolwiek później oddali im wizytę Ich Mość Cesarstwo.

— Dziennikowi *Phare de la Manche* donoszą z Cherbourga, że pracują tam obecnie nad budową wielkiej fregaty obitej całkiem blachą żelazną i z kolcem żelaznym po obu końcach. Równie i okręt liniowy „Jemmappes" ma być przekształcony na fregatę parową obitą także żelazem, i służyć będzie za pływającą twierdzę dla obrony zatoki. W Cherbourgu pracują w ogóle usilnie tak nad opatrzeniem okrętów rezerwowych, jak niemniej i nad budową nowych statków.

— *Constitutionnel* przytacza wiadomość z dziennika *Nouvelliste Vaudois*, że rząd sardyński skupuje w Szwajcaryi znaczną liczbę koni i odstawiać je każe zachodnią koleją żelazną szwajcarską do Sabaudyi.

— Dziennik *Bulletin des Lois* zawiera dekret, który ministrowi oświecenia i publicznych nauk zezwala nadzwyczajny kredyt 500.000 franków na budowę nowego seminaryum w Lugdunie.

— *Monitor* ogłaszając raport o bezustannych fałszowaniach mleka, udowadnia następującym przykładem ile utracić na tem może publiczność, jeżeli nie ma ścisłej kontroli. Licznie wymierzane kary w Mühlhausen udowodniły, że 25 do 30.000 litrów mleka sprowadzonego na tamtejszą ludność około 50.000 dusz wynoszącą w jednej czwartej rozpuszczone było wodą. Biorąc jednak tylko 21.000 litrów a litr po 20 cent. płaci Mühlhausen dziennie 5000 franków, zatem rocznie 1,825.000 franków za mleko; gdy jednak o jedne czwartą rozpuszczone jest wodą, traci publiczność każdego roku 456.250 franków.

— *Monitor* zawiera obszerne sprawozdanie z Hongkongu o przygodzie korwety francuskiej „Laplace", na której znajdował się baron Gros. Korweta odjeżdżała z Szanghaj dnia 27. listopada 1858 chcąc połączyć się z paropływem „Audacieuse" i odbyć wspólnie z nim dalszą podróż. Dnia 28. listopada wpadła o godzinie 1szej w południe na mielizny piaszczyste położone w stronie północnej od wyspy Taj-Szan. Powietrze było mgliste dnia tego, i zdaje się, że sternik nie obeznał się wprzód dobrze z miejscowością. Na szczęście pomiarkowano się dość wcześnie, statek nie osiadł ani na piasku ani na skale, lecz utkwił w bagnie. Ster okrętowy doznał mocnego uszkodzenia i utracono część kotwic, a trzech majtków utonęło usiłując wyciągnąć linę na ląd. Nareszcie wieczór powiodło się innej łodzi dobić szczęśliwie do brzegu. Oficerowie z tej łodzi wysłali spiesznie gońców do Szanghaj i Ningpo o pomoc. Dnia 1. grudnia zwolniał wiatr, po czem przeładowano na dżonki działa, amunicyę, żywność i t. p. Później wydostał się i sam okręt z błota na głębinę, a dnia 2. grudnia nadpłynęły dwa angielskie okręta kupieckie z tą wiadomością, że niedaleko od tego miejsca widziano już i okręt „Inflexible". Baron Gros, zabezpieczywszy się o dalszym losie korwety uszkodzonej, odpłynął na okręcie „Nimrod" do Szanghaj. Przybył tam 6go grudnia, i niezwłocznie udał się okrętem pocztowym „Aden" do Hongkongu, gdzie od admirała Seymour i załogi angielskiej doznał serdecznego przyjęcia.

Holandya.

(Zaburzenia w koloniach.)

Haga, 27. stycznia. Wiadomości z Indyi, oczekiwane z niecierpliwością, nadeszły wczoraj wieczór, i sięgają po dzień 9. z. m.: Zdaje się, że pogłoski o zaburzeniach w Cheribonie i Krawangu są przesadzone, holenderski rząd jednak postanowił dochodzić źródła tych pogłosek. Wyprawa na Boni uzbraja się a dla uzupełnienia floty wyprawy najęto już trzy okręta handlowej marynarki, ale jeszcze potrzeba 10 do 12 innych okrętów.

Prywatne wiadomości z Batawii zatrważają wypadki w Palembangu i położenie rządu, że nie może wyprawić wojska w tej chwili, gdyż się musi spiesznie gotować na Boni, nie daje spokojności. Wyprawy na Boni zaniechać nie podobna, państwo to wzbra-

nia się wydać 12 do Boni zbiegłych dezerterów. Korpus wyprawy składać się ma z 3000 ludzi piechoty, i 2 szwadronów jazdy z odpowiednią artyleryą. Dogodność przytem w tej chwili, że w portach Jawy pełno jest teraz okrętów kupieckich, co posłuży do wyprawy, właśnie że potrzeba przynajmniej 50 kupieckich okrętów. Na wyspie Bali wybuchło także powstanie. Parostatek „Ardjoeno“ o 8 działach, znajdujący się w Soerabaya w pogotowiu do podróży do Japonii, otrzymał telegrafem rozkaz, udać się natychmiast do Bali; słychać że za nim pospieszyły 3 kompanie żołnierzy najętemi okrętami kupieckiemi. Rezydent-asystent i urzędnicy opuścili już wyspę. — Prywatny list z Kuraçao donosi, że holenderski szoner „Amalia“ odarty został w drugiej połowie upłynionego miesiąca w porcie San Domingo z holenderskiej trójkolorowej bandery i bez procesu uznano, że należy do San Domingo. Ta wiadomość wywołała w Kuraçao wielkie oburzenie i spodziewają się, że holenderski rząd użyje niezawodnie stosownych środków dla osiągnięcia zadośćuczynienia.

Włochy.

(Wiadomości bieżące.)

Turyn, 30. stycznia. Dziennik *Cittadino d'Asti* pisze, że Cesarzowa Francuzów przesłała księżnie Klotyldzie kosztowny pierścień w upominku i własnoręczny list mniej więcej następującej treści:

„W Hiszpanii jest zwyczaj, że panience znakomitego rodu, gdy ma iść za mąż, przesyła pierścień najszczersza przyjaciółka. Jako Hiszpanka rodem zachować chcę zwyczaje mego kraju. Chciej zatem księżniczko przyjąć ten pierścień, nim Cię będę mogła uścisnąć jako moją kuzynkę, pozwól nazywać się Twoją pierwszą przyjaciółką.“

Niemce.

(Projekt zniesienia murów miejskich w Berlinie. — Nowe układy względem policyi. — Projekt księgarzy berlińskich. — Ułaskawienia. — Związek towarzyszy wolnego sumienia.)

Berlin, 2 lutego. Wiadomość, że książę rejent rozkazał ministrom: handlu, finansów, wojny i spraw wewnętrznych, ustanowić komisye dla złożenia sprawozdania, czy i jak daleco może być uskutecznione zniesienie miejskiego muru miasta od bramy zwanej „Wasserthor“ aż do nowej bramy, potwierdza także dziennik *Sp. Zeitung*.

— Zachodzą pewne trudności względem zwrócenia miastom policyjnej administracyi, pomimo, że chodzi tylko o kilka miast.

— Kilku księgarzy berlińskich zebrało się pod przewodem deputowanego księgarza dr. Veit dla wniesienia na sejmie krajowym propozycyi względem zmiany ustawy z roku 1852 co do opodatkowania dzienników, zwłaszcza że rząd sam do tego nie przystępuje.

Z Magdeburgu donoszą: Najwyższym rozkazem gabinetowym ułaskawiono i wypuszczono na wolność temi dniami tych więźniów osadzonych w cytadeli tutejszej, których za współudział w powstaniu erfurtskim skazano na długoletnie kary więzienia z przymusową pracą około budowli fortyfikacyjnych.

— Gościł tu oddawna, piszą z Hamburga, związek towarzyszy wolnego sumienia; przytarły go były wypadki innego rodzaju, a teraz słyszemy że go odwiedził znany profesor Baumgarten. Osobistość tak szanowna, nie może jak tylko dobre mieć w tem zamiary. — Przed tem chodziło związkowym wymódz odłączenie kościoła od państwa, dowodząc że każdemu wolno wierzyć albo nie wierzyć w to co zechce. Popiera i profesor Baumgarten odłączenie kościoła od państwa, ale iż mąż prawy i bogobojny, dowodzi, że we wszystkiem wiara jest zasadą.

Rosya.

(Sprawa włościańska. — Projekta w obrocie handlowym.)

Dnia 16. z. m. odbyło się w Petersburgu w głównym komitecie powszechne posiedzenie względem kwestyi włościańskiej pod prezydencyą Cesarza Jego Mości. Miały przytem przyjść pod rozbiór i rozstrzygnięcie ważne punkta, których jednak jeszcze nie ogłoszono.

— Pisarze rosyjscy usiłują zwrócić znów uwagę na port sebastopolski, o którym prawie już całkiem zapomniano, odkąd wielkie towarzystwo kolei żelaznej upatrzyło sobie niezamarzający port Teodozyi, i do tego miejsca chce doprowadzić główny swój gościniec. I tak dowodzi Potułow w dzienniku *Pszczoła północna*, jakieby korzyści spłynęły na handel rosyjski, gdyby port sebastopolski mogący łatwo pomieścić do 1000 okrętów znów odbudowano. Spodziewa się, że rzecz ta nie pójdzie w zapomnienie, i że dla poparcia widoków handlowych wyciągną przynajmniej kolej poboczną do Symferopola. O korzyściach handlu na południowych wodach rosyjskich pisze także i rosyjski *Dziennik handlowy* z odwołaniem się do sprawozdania z miesiąca listopada (od 13. listopada do 13. grudnia), a która to pora jest przecież najmniej dla żeglugi pomyślna. Według tego sprawozdania przewiozły okręta rosyjskiego towarzystwa żeglugi i handlu w podróżach swych do Mikołajewa, Chersonu, do Krymu, na morzu azowskiem, do wybrzeży kaukazkich i do Alexandryi, tudzież w mniejszych swych podróżach do Tamanu i na rzekach Dniestrze i Rionie 6023 pasażerów i około 270.000 pudów towarów. Przychodu ztąd było 140.700½ r. sr. łącznie z należytością milową, którą jeszcze całkiem nieuregulowano i tylko szlak do Anglii stanowi w tym względzie wyjątek.

Księstwa Naddunajskie.

(Sprawy i czynności Skupczyny.)

Belgrad, 30go stycznia. Ustawę względem zgromadzenia narodowego tak zwaną ustawę skupczynową, przyjął wczoraj senat po długich debatach prawie w pierwotnym składzie, a zastępca księcia potwierdził ją. Ta ustawa uzupełnia konstytucyę z roku 1838 i stanowi odtąd niejako kardynalną ustawę Serbii. Przyjęciem jej wydał senat sam na siebie wyrok śmierci, gdyż odtąd stał się zupełnie niepotrzebnym. Wszelkie funkcye, jakie sprawował dotąd senat — prawo przyzwolenia podatków, władza prawodawcza, kontrola władzy wykonawczej — należą teraz do prerogatyw Skupczyny narodowej.

Wyspy Jońskie.

(Poselstwo p. Gladstone.)

Korfu, 26. stycznia. Proklamacyą z dnia wczorajszego obwieścił Gladstone, że go mianowano lordem-nadkomisarzem, po czem przesłał zgromadzeniu prawodawczemu poselstwo, w którem względem drugiej reformy zamierzonej tak się wyraża:

„Jej Mość Królowa rozstrzygnęła, że spieszne przekształcenie konstytucyi Jońskiej odpowie najlepiej Jej zamiarom i przyczyni się najskuteczniej do dobra ludności wysp Jońskich. Dawniejsze bowiem i nowsze części konstytucyi należą do systemów rozmaitych, i nie zawierają takich postanowień, któreby mogły przyczynić się do potrzebnego ich pogodzenia. Są przeto w wielu względach sprzeczne jedne drugim, i potrzebują naprawy tak co do praw narodowi przynależnych, jak niemniej co do moralnego wpływu i sprężystości rządu Jońskiego. Najjaśniejsza Królowa poruczyła mi więc w tej mierze władzę i posadę lorda nadkomisarza. Dla tych więc powodów ważnych zwołano zgromadzenie wcześniej niż zwykle na posiedzenie nadzwyczajne.“

Turcya.

(Doniesienia z Wołoszczyzny. — Spisek w Jasach odkryty. — Flota turecka.)

Journal de Constantinople donosi z Bukaresztu, że wybory na Wołoszczyźnie odbywają się po formie. Wypadek w stolicy mołdawskiej zrobił na Wołochów głębokie wrażenie i podwoił gorliwość unionistów; w Jasach samych odkryto spisek i przyaresztowano pięćdziesiąt osób; zgromadzenie naradza się na nadzwyczajnem posiedzeniu nad tym przedmiotem.

Ten sam dziennik zbija ponownie rozgłoszone w francuskich dziennikach wiadomości o domniemanych zaburzeniach pokoju z tym dodatkiem, że według najnowszych doniesień panuje w Syryi najgłębszy spokój.

— Według sprawozdania urzędowego składa się flota turecka z 2 żaglowych okrętów liniowych o 84 działach, z 2 śrubowych parопływów liniowych o 72 działach, z 2 takichże parопływów o 72 dz., a z 2 innych o 92 dz., z 1 śrubowej fregaty parowej o 64 d., z 7 kołowych fregat parowych, 1 takiejże korwety, z 7 łodzi kanonierskich z żaglami i z 3 parowych, z 4 pocztowych i 8 transportowych parопływów. Na warsztatach jest kilka okrętów, a to: 1 śrubowy okręt liniowy pierwszego rzędu, 2 fregat śrubowych o 60 działach, 2 korwet śrubowych, 5 śrubowych łodzi kanonierskich i 4 wielkich okrętów transportowych tudzież 10 śrubowych statków do strażowania wybrzeży, każdy o 2 działach ciężkiego kalibru.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 5go lutego. Jego królewicz. Mość książę Ludwik bawarski odjechał wczoraj do Medyolanu.

Pola, 4. lutego. C. k. okręt liniowy „Kaiser“ zaopatrzono już w maszty.

Paryż, 6. lutego. W nadziei, że jutrzejsza mowa Cesarza przy otwarciu ciała prawodawczego będzie tchnęła pokojem, podniosła się wieczorem 3% renta do 68.40.

Londyn, 5. lutego. *Times* sądzi, że zaciągnięcie pożyczki piemonckiej niepowiedzie się.

Turyn, 5. lutego. *Gazzetta piemontese* donosi: Dziś przedłożono izbie projekt pożyczki. Ministeryum przedstawiało nagłość tej sprawy, a izba przyznała to; poczem oświadczył prezydent, że biura izby powołane są rozważyć ten wniosek. — Kilka dzienników potwierdza wiadomość, że jenerał Niel przeznaczony jest w miejsce Latoura d'Auvergne na ambasadora francuskiego w Turynie.

Rzym, 30go stycznia. Ojciec Passaglia wystąpił wczoraj z kolegium Jezuitów i przeszedł do duchowieństwa świeckiego. Akt sekularyzacyi jego wykonał sam Ojciec święty.

Konstantynopol, 28go stycznia. Giełdę tutejszą zajmuje prawie wyłącznie jeszcze sprawa regulacyi kursów. Jeszcze przed kilkoma tygodniami sądzono, że rząd ustanowi kursa normalne, ale zamiar ten natrafił jak się zdaje na nieprzewidziane trudności. Z pożyczki londyńskiej nadeszła dotąd zaledwie połowa, a przyszła rata w sumie 620.000 ft. szt przypada dopiero we wrześniu. Wybory w Mołdawii zajmują jeszcze całą uwagę Porty. Z Czerkiesyi nadeszła na Trebizondę wiadomość, że Rosyanie chcieli zdobyć twierdzę Gelenczyk, ale nieudało im się.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 8. lutego. Na wczorajszy targ przypędzono z Krzywczyc 3 stada po 10, 18 i 12 sztuk, z Rozdołu 12, z Bóbrki 14,

z Szczerca 6, z Żółkwi 10, z Dawidowa 30, ze Stryja 7 a ze Zborowa 20 sztuk więc razem 139 wołów. Z tej liczby sprzedano, jak nam donoszą — na targu 133 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła mogącego ważyć 260 ℔ mięsa i 30 ℔ łoju, 49 zł. 56 c.; sztuka zaś, którą szacowano na 370 ℔ mięsa i 60 ℔ łoju, kosztowała 68 zł. 25 c.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 8. lutego.

Hotel europejski: PP. Jendrzejowicz Max, z Śniatyna. — Hr. Lanckoroński Teod., z Poddubiec. — Antoniewicz Jak., c. k. rad. sąd. kraj., z Złoczowa.

Hotel rosyjski: PP. Świerzawski Sew., z Polski. — Lipski Wawrzyniec, z Siedlisk. — Truskolawski Leon., z Streptowa. — Sobolewski Mik., z Siedlisk. — Przerwa de Tetmayer Wład., z Czerniowic. — Wiśniewski Ignacy, z Hrycowiec. — Wiśniewski Tad., z Kokutkowiec.

Hotel angielski: PP. Tretter Hilary, z Łoniego. — Nikorowicz Józef, z Zboisk.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 8. lutego.

PP. Hr. Dzieduszycki Jul., do Jarczowiec. — Duniewicz Stanisław, do Popiela. — Herowski Ignacy, do Medyniec. — Br. Josika, c. k. jenerał, do Stanisławowa. — Jasiński Józef. do Zabłotowa. — Łokuciejowski Ludwik, do Łukawicy. — Markowski Sew., do Krakowa. — Szwejkowski Jan, do Radruża. — Szabo Karol, do Bahrynotyna. — Hr. Tarnowski Jan, do Stryja. — Witosławski Bronisław. do Wojciechowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 7. lutego

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	326 08	— 1.0°	89 6	połud.-wsch.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325.83	+ 2.5°	72.8	"	"	"
10. god. wiecz.	326.13	— 0.6°	83 6	"	"	"

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „**Betli**" operetka komiczna w 1 akcie po raz drugi, i „**Swat**", komedya w 2 aktach z niemieckiego. Także *czwarta reduta.*

Kurs lwowski.

Dnia 8. lutego

		gotówka		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	86	4	91
Dukat cesarski	" "	4	90	4	96
Półimperyał zł. rosyjski	" "	8	38	8	48
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	58	1	62
Talar pruski	" "	1	54	1	57
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	" "	1	20	1	22
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	—	83	60
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	76	40	77	40
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	78	25	79	20

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 8 lutego	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . . wal. austr.	83	—
" przedał " " 100 po	—	—
" dawał " " 100	—	—
" żądał " " 100	83	50
Wartość kupona od 100 złr.	—	43⅙

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli

Dnia 8 lutego

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. — — Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79 —. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 77 25; po 4½% za 100 zł. 69.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —; Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —.— zł. z roku 1854 za 100 zł. 107.65. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł., —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 78 25; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii — —; Galicyi 75 50; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 74 50; innych krajów koronnych 91.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 918 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 207.80; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1675; towarzystwa kolei żelaznej państwa 230 —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 121.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. 164.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. 96.50; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 83.80; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południn. niemieck. waluty 89.25. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. południn. niemieck. waluty 89.30. Genua za 100 lirów piemonckich — —. Hamburg za 100 marko banko 79.40. Lipsk za 100 talarów 154.85. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 104.85. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. — —. Marsylia za 100 frank. 41.65. Paryż za 100 fr. 41.75. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 15.05. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 —, dukaty ces. pełnej wagi 4.95, korony 14.30. półkorony —.

KRONIKA.

Tom 23 Rozpraw naszego Towarzystwa opuścił prasę drukarską i jest do nabycia we wszystkich księgarniach za cenę 1 złr. m. k., czyli 1 zł. 5 c. w. a. Tom ten zawiera oprócz protokołów czynności i wykazów administracyjnych Towarzystwa następujące artykuły:

1) Rozbiór pytań gospodarczych: *a*) O urządz. siewu roślin pastewn. z odpow. Wojciecha Studzińskiego; *b*) O odmianie nasienia zbożow., z odpow. Wojciecha Studzińskiego; *c*) O wyprowadzeniu ras bydła, z odpowiedziami Wojciecha Studzińskiego i Xawerego d'Abancourt; *d*) O pokarmie dla cieląt w pierwszym roku ich życia, z odpowiedzią Wojciecha Studzińskiego; *e*) O nowej słabości na konie i bydło; *f*) O oznakach świń, tuczących się z łatwością; *g*) O gatunkach kartofli najmniej zarazie podpadających; *h*) O założeniu banku krajowego i kompanii handlowej, z odpowiedziami Kryspina Barszczewicza i hr. Kazim. Krasickiego; *i*) O służbie leśnej, z odpow. hr. Kaz. Wodzickiego i Kaz. Krasickiego; *k*) O obrachowaniu wartości pastwiska w lasach. 2) Podłoga przewiewna czyli śpichlerz pana Salaville, z ryciną; przez Michała Niesiołowskiego. 3) Rozprawa o szkle wodnem p. X. d'Abancourt. 4) Ważność Dniestru dla Galicyi, jako drogi wodnej handlowej, przez Tomasza Kutscherę, przełożył Sz. Krawczykiewicz. 5) Przyczynek do rozwiązania pytania, postanowionego przez c. k. Towarzystwo gospodarskie wiedeńskie: jak może rolnictwo austryackie obejść się bez wprowadzenia zagranicznego bydła opasowego? przez Waleryana Krzeczunowicza. 6) O znaczeniu osiny w gospodarstwie leśnem, p. Celestyna Chołodeckiego. 7) Skutki mrozu na drzewach owocowych, w d. 11., 20. i 29. grudnia 1855 r. p. Stan. Konst. Pietruskiego. 8) Zakład naukowo-gospodarski w Dublanach. 9) Sprawozdanie o gospodarstwie folwarcznem tamże, przez hr. Russockiego. 10) Wniosek w sprawie uregulowania stosunku finansowego Towarzystwa do rzeczonego zakładu p. L. Skrzyńskiego. 11) Wniosek do zabezpieczenia regularnej opłaty wkładek roczn. p. tegoż. 12) Sprawozdanie o jedwabnictwie przez L. Komarnickiego. 13) Wniosek co do zaprowadzenia filij Tow., przez Fel. Laskowskiego. 14) Rozbiór pytania o małem uznaniu i poparciu Towarz. gospod. *a*) Uwagi M. Kraińskiego nad tem pytaniem; *b*) Uwagi L. Skrzyńskiego nad temże pytaniem. 15) Wniosek hr. Russockiego o rozszerzeniu wymiaru pożyczek w Towarz. kredytowem. 16) O środku niszczenia osadu kamiennego w kotł. par. p. F. Strzeleckiego. 17) O zawiązaniu sekcyi chowu bydła i koni. 18) Sprawozdanie komisyi do ocenienia przedmiotów wyst. zimow. 19) Uwagi kilku obywateli powiatu sokalsk. nad żniwiarką Fr. Arendta. 20) Wniosek o żniwiarce Xdza Stefana Podlaszeckiego. 21) Relacya o żniwiarce z fabryki Weissego w Pradze. 22) Rozbiór pytań sekcyi pomologicznej: *a*) O środkach podniesienia sadownictwa i ogrodnictwa; *b*) O sposobie zakładania szkół drzew owocowych. 23) Rzecz o Towarzystwie ogrodniczem, którego założenie jest w zamiarze; przez Włodz. hr. Russockiego. 24) Roboty drenowe w Żywcu, w latach 1854—1857; przez Jana Scheidlina. (Z ryciną i 2 tabelami.)

(Olbrzymi dąb.) Z Podjebradu piszą, że w lesie „Bór" należącym do barona Siny znajduje się dąb wielkiej grubości 74 cali w przecięciu i który od ziemi aż do szczytu jest prosty i zupełnie zdrowy, tak dalece, że na całej korze nie można dostrzedz najmniejszej nawet skazy. Baron Sina zakazał ścinać to drzewo. Znawcy utrzymują, że dąb ten stoi przynajmniej 180 albo 200 lat.

Rozmaitości nr. 6.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

I. Eskimowie.
II. Zbiory archiwalne. Jan Tarnowski kasztelan sądecki ma wyznaczony inny rok o sprawie z Kobylincami.
III. Statystyka poddaństwa w Rosyi.
IV. Kuhna czasopismo filologiczne.
V. Archiwum londyńskiego urzędu patentowego.
VI. Buckingham Pamiętniki o dworze Jerzego IV.
VII. Eckardta tragedya Sokrates.
VIII. Angielski przekład dzieła Dołgorukiego o szlachcie rosyjskiej.
IX. Grillparzer.
X. Nowa opera Ryszarda Wagner.
XI. Henryk v. Thunen Pankow w stosunku do ekonomii politycznej.
XII. Życie morza.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*